

3 JUL 2012

Aan
Projectbureau Zeeweringen
t.a.v.
Postbus 1000
4330 ZW Middelburg

Contactpersoon
Robert Jentink

Telefoon
0118-622290

Datum
18 juli 2011

Bijlage(n)
-

Ons kenmerk

Uw kenmerk
-

PZDB-M-12232

Onderwerp

detailadvies dijkvak 19: Philipsdam zuid Dp 500 tot Dp550

Dijkvak 19, Philipsdam zuid, is geïnventariseerd door Waardenburg. Het voorland, de boventafel en binnen en buitentalud zijn geïnventariseerd op 15-06-2010 en 19-06-2010. De ondertafel is geïnventariseerd op 03-08-2010.

Ondertafel

De Oosterschelde staat bekend om zijn zeer gevarieerde en bijzondere wiervegetaties die in de getijdenzone op de dijken groeien. Deze wiervegetaties zijn wettelijk beschermd (in tegenstelling tot de situatie in de Westerschelde). In het NB-wetbesluit met betrekking tot de Oosterschelde worden de wiervegetaties van hard substraat als volgt omschreven:

*"De stenen dijkglouingen, kreukelbermen en strekdammen, vormen kunstmatige rotskusten, waarop allerlei organismen zijn te vinden, die van nature voorkomen op de rotskusten van Het Kanaal. De soortenrijke wiervegetatie op hard substraat, met meer dan 150 soorten (3/4 van de in Nederland voorkomende) waaronder Knotswier (*Ascophyllum nodosum*), Blaaswier (*Fucus vesiculosus*), Groefwier (*Pelvetia canaliculata*) en Suikerwier (*Laminaria saccharina*) is uniek. Vele soorten komen alleen in de Oosterschelde voor. De diversiteit van de wiervegetaties verschilt per locatie en is onder andere afhankelijk van het stromingspatroon ter plaatse, de droogligtijd, de overspoelingsfrequentie en het substraattype. De wierbegroeiing vertoont een zonerings, evenwijdig aan de hoogtelijn. Kwantitatief de belangrijkste wiersoorten op hard substraat zijn Knotswier en Blaaswier.*

Met deze wiervegetaties dient dan ook zeer zorgvuldig omgegaan te worden. In de Westerschelde werd er voor de getijdenzone gewerkt met vier categorieën van wiervegetaties (Milieuinventarisatie Westerschelde, Boetzelaer, M.E., 2001). In de Oosterschelde zijn dit er acht.

016928 2012 PZDB-M-12232

Detailadvies Philipsdam Zuid dp 500 tot dp 550

Het verschil is dat er in de Oosterschelde onderscheid wordt gemaakt in een dijk met kreukelberm en een dijk zonder kreukelberm. Categorie 1 tot en met 4 is voor een dijk zonder kreukelberm en categorie 5 tot en met 8 is voor een dijk met kreukelberm. Het gaat dus om dezelfde verdeling, met 1 en 5 als het minst waardevol en 4 en 8 als het meest waardevol.

Resultaten ondertafel

De ondertafel is op 03-08-2011 geïnventariseerd door Waardenburg. Tabel 1 geeft de resultaten weer.

Tabel 1: overzicht aangetroffen wiertypen met bijbehorende adviezen voor herstel en verbetering "Philipsdam zuid" op 03-08-2011 (DP 499 t/m 550).

Dijktraject	Dijkpaal	Potentieel type	Type 2011	Advies Herstel	Advies Verbetering
19-1	Voorhaven sluizen	8	7	Redelijk goed	Goed
19-2	Bassin zoet/zout scheidingsysteem	8	6	Voldoende	Goed
19-3	503-508	8	7	Redelijk goed	Goed
19-4	508-518	8	6	Voldoende	Goed
19-5	518-526	7	6	Voldoende	Redelijk Goed
19-6	526-550	5/6	5	Geen voorkeur	Voldoende/geen voorkeur

Hieronder volgt een korte beschrijving en toelichting op het advies.

Dit dijktraject heeft een duidelijke tweedeling. Het eerste deel, trajecten 1 tot en met 4 zijn goed geschikt voor wieren, ze liggen redelijk beschut aan diep water. Traject 1 en 3 hebben al een redelijk goede wierbegroeiing op haringmanblokken. Hier zullen zuilen toegepast kunnen worden om de waarden te herstellen en ecozuilen om de omstandigheden te verbeteren. Trajecten 2 en 4 hebben een mindere wierbegroeiing. Hier is nu een bekleding van stortsteen aanwezig, deze is minder geschikt voor wieren. Toepassing van zuilen zal al voor een verbetering kunnen zorgen, Met het toepassen van ecozuilen bereik je maximaal resultaat. Het tweede deel, traject 5 en 6 hebben een hoog voorland waardoor er bijna geen mogelijkheden zijn voor wieren.

Resultaten boventafel

De boventafel is op 15 en 19 juni 2011 geïnventariseerd door Waardenburg. Tabel 2 geeft een samenvatting van de resultaten.

Tabel 2: samenvatting resultaten inventarisatie boventafel "Philipsdam zuid" (15 en 19 juni 2011).

Opname	Dijkpaal	Voorlandtype	Klasse	Herstel	Verbetering
19-1	Voorhaven en bassin	Haven en geul	3a/3b	Redelijk goed	Redelijk goed
19-2	503-508	1160 (geul)	3a	Redelijk goed	Redelijk goed
19-3	508-526	1160 (geul)	2a	Voldoende	Redelijk goed
19-4	526-550	1160(slik) 1330(schor)	4a	Redelijk goed	Redelijk goed

De boventafel van dit dijktraject heeft een matige tot goede begroeiing. Het deel dat is uitgevoerd met losse breuksteen heeft een matige begroeiing. Dit komt doordat losse breuksteen geen goede bekleding is voor de meeste zoutplanten. De groffe en open structuur biedt te weinig houvast om in te wortelen. Vooral grotere robuuste soorten kunnen hier groeien. Het toepassen van een zuilen bekleding zal zeker tot verbetering leiden. Op de trajecten waar nu haringmanblokken of zuilen zitten is een redelijk goede tot goede zoutvegetatie aanwezig hier is voor herstel een zuilen glooiing nodig. Bij de aansluiting met het schor is het ook wenselijk om een doorgroeibare bekleding toe te passen.

Flora en Faunawet (zone 1, 3, 4 en 5)

Op de geïnventariseerde glooiing en in het voorland (zone 1 en 3), zijn geen plantensoorten aangetroffen die beschermd zijn volgens de Flora- en Faunawet. Op het binnen en buiten talud (zone 4 en 5) zijn wel beschermde soorten aangetroffen namelijk Bijenorchis, Rietorchis en Grote Kaardebol. Uit eerder inventarisaties waren ook groeiplaatsen bekend in de omgeving van Aardaker en Hondskruid. De groeiplaatsen zijn aangegeven op de bijgevoegde kaart. Aardaker en Grote kaardebol zijn tabel 1 soorten waarvoor vrijstelling verkregen kan worden mits er volgens een gedragscode gewerkt wordt. Aangezien de soort niet op de steenbekleding staat maar op het talud er boven is het misschien mogelijk om de groeiplaatsen te ontzien. De overige beschermde soorten zijn tabel 2 soorten ook hier is ontheffing voor mogelijk mits er volgens de gedragscode gewerkt wordt. De groeiplaatsen van de Rietorchis, Hondskruid en de meeste Bijenorchissen staan in zone 5, wat in dit geval betekent dat ze aan de andere kant van de Philipsdam staan en dus niet in de buurt van het werk. Wel is het van belang dat bij transport over de parallelweg niet in de berm wordt gereden en ook dat er geen materieel, auto's etc. geparkeerd worden in de berm. De groeiplaatsen van Bijenorchissen op het terrein van de Krammersluizen liggen wel dicht bij het werk, hier moet er dus ook goed op gelet worden dat de grazige delen van het sluiscomplex niet gebruikt worden als opslag terrein of als transport route. Maak dus gebruik van de bestaande infrastructuur!

Nota soortenbeleid Provincie Zeeland en NB-wetbesluit (zone 1 en 3)

In de Nota Soortenbeleid (Provincie Zeeland, 2001) worden een aantal aandachtsoorten genoemd. Op en voor de zeeeringen kunnen planten voorkomen uit voornamelijk de soortengroepen Aanspoelselplanten en Schorplanten. De soorten die tot deze soortengroepen worden gerekend staan op pagina 38 van de Nota Soortenbeleid Provincie Zeeland. Tabel 10 geeft de soorten weer uit de Nota Soortenbeleid Provincie Zeeland die zijn aangetroffen op de glooiing en in het voorland. Tevens is vermeld of deze soorten genoemd worden in het NB-wetbesluit voor de Oosterschelde.

Tabel 10: op de glooiing en in het voorland aangetroffen soorten uit de Nota Soortenbeleid Provincie Zeeland en uit de soortenlijst NB-wetbesluit .

Soortgroep	Soort	Nota Soortbl. Prov. Zld	NB-wet
Schorplanten	Zeealsem	X	X
	Gewone zoutmelde	X	X
	Schorrezoutgras	X	X
	Lamsoor	X	
	Zeeweegbree	X	X
Aanspoelselplanten	Strandmelde	X	

Bij de dijkwerkzaamheden waarbij de steenbekleding vervangen wordt zal alle vegetatie die daar op groeit in eerst instantie verdwijnen. In het detailadvies wordt echter geadviseerd welke steenbekleding er weer toegepast moet worden om de vegetatie weer een kans te geven om terug te komen (herstel) of mogelijk de omstandigheden te verbeteren (verbetering). Dit detailadvies is richtinggevend bij het ontwerp van de nieuwe dijk. Hierdoor wordt verzekerd dat de vestigingsmogelijkheid, van de betreffende vegetatie, weer wordt hersteld en waar mogelijk verbeterd.

EU-Habitatrichtlijn (gebiedsbeschermingsregime)

Het voorland maakt onderdeel uit van de kwalificerende habitattypen: 1160 Grote, ondiepe krekens en baaien en 1330 Atlantische schor. Type 1160 is veruit het grootste gedeelte en komt voor van de punt van de havendam tot aan dp 547. Vanaf dp 522 tot aan dp 547 valt het slik droog bij laag water hier is het van belang dat de werkstrook weer op dezelfde hoogte wordt afgewerkt en vrij van stenen. Er dient goed opgelet te worden dat er geen vrijkomende materialen als teenbeschot en perkoenpalen in de Oosterschelde terechtkomen. Deze dienen allemaal afgevoerd te worden.

Type 1330 komt voor van dp 547 tot 550. Bij dit type is het van belang dat de werkstrook zo klein mogelijk wordt gehouden, aanwezig geulen dien zoveel mogelijk open te blijven en dienen na de werkzaamheden weer herstelt te worden. Het weer op dezelfde hoogte terug brengen van de werkstrook is van groot belang. 10 cm te hoog of te laag kan al leiden tot verandering of verdwijnen van de vegetatie. Ook hier moet de werkstrook zonder stenen aan het oppervlak opgeleverd worden. Er dient goed opgelet te worden dat er geen vrijkomende materialen als teenbeschot en perkoenpalen in de Oosterschelde terechtkomen. Deze dienen allemaal afgevoerd te worden.

Het gedeelte in de haven van dp 499 tot aan de punt van de havendam is geen kwalificerend habitat.

Voor een overzicht van aangetroffen soorten, bedekkingen en overige bijzondere soorten zie de inventarisatie resultaten.

Literatuur

Berchum A.M. & Meijer, 1997. Hardsubstraat-levensgemeenschappen in de getijdenzone van de Oosterschelde; Toestand 1993-1995 en vergelijking met 1983-1985. Project nr. 94.110, Rapport nr. 97.19, Bureau Waardenburg bv, Culemborg. Rapport RIKZ-97.006, Rijksinstituut voor Kust en Zee, Middelburg.

Boetzelaer van, M.E., A.F.X. Bartels, februari 2003. Milieu-inventarisatie zeevering Westerschelde. Document ZEEW-R-98018 versie 18, Bouwdienst Rijkswaterstaat, Hoofdafdeling Waterbouw.

Janssen, A.M. en H.J. Hazebroek, 2003. Europese natuur in Nederland, Habitattypen. Utrecht, 2003.

Jentink, R., 2003. Classificatie zoutplanten, versie 1.0. 2003.

Meijer A.J.M., 1989. Onderzoek hardsubstraat levensgemeenschappen in de getijdenzone van de Oosterschelde, ecologische waardering dijkvakken.

Meijer A.J.M. en A.C. van Beek, 1988. De levensgemeenschappen op harde substraten in de getijdezone van de Oosterschelde; typologie, kartering, relaties met substraat, oppervlakte-berekeningen, gevolgen van dijkaanpassingen, Bureau Waardenburgbv, Culemborg.

Meijer A.J.M. en P. Schouten, 2005. Inventarisatie selectie zeedijken en voorland 2005, kartering in de getijdenzone van de Oosterschelde: levensgemeenschappen en ecologische typering van dijkvakken, habitattypen op voorland.

Provincie Zeeland, 2001. Nota Soortenbeleid: Flora en Fauna van Zeeland, Middelburg

Detailadvies Dijkvak 19 Philipsdam zuid

Legenda

- Dijkpalen Oosterschelde
- Indeling boventafel
- Indeling ondertafel

Beschermde Flora Zeeland

SOORT_NAAM

- Aardaker
- Bijenorchis
- Grote Kaardebol
- Hondskruid
- Rietorchis